

Пиріг Р.Я. Діяльність урядів гетьманату Павла Скоропадського: персональний вимір. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2016. – 518 с.

При дослідженні політичних процесів, як форм функціонування політичної системи суспільства, що змінюються у просторі і часі важливо не забувати про те, що одночасно вони є результатом сукупної діяльності суб'єктів політики, – конкретних посадовців. Отже, варто вивчати державотворчі процеси персоніфіковано, це дозволить більш рельєфно побачити роль правлячої еліти у них, а відтак і краще зрозуміти їх сутність, причини успіхів і невдач.

На початку 2016 року побачила світ монографія відомого українського ученого Руслана Яковича Пирога «Діяльність урядів гетьманату Павла Скоропадського: персональний вимір»¹ в якій автор поставив за мету показати діяльність Ради Міністрів Української Держави гетьманства Павла Скоропадського як колегіального органу державної влади через призму урядової, насамперед законотворчої праці кожного з міністрів. Для досягнення поставленої мети автор намітив у вступній частині такі завдання:

- висвітлити процес формування уряду, персональний склад усіх трьох кабінетів;
- проаналізувати фахові якості міністрів, етнічне походження, наявність управлінського досвіду;
- визначити соціальний статус членів уряду;
- з'ясувати партійну належність, ідейні погляди, ставлення до самостійної української державності;

¹ Пиріг Р.Я. Діяльність урядів гетьманату Павла Скоропадського: персональний вимір. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2016. – 518 с.

Reviews

- виявити внутрішньоурядові політичні групи, їх участь у виробленні і втіленні державної політики;
- показати вплив німецьких військових і дипломатів на діяльність уряду;
- порівняти результати роботи урядовців з ретроспективними оцінками глави держави;
- простежити епілог долі гетьманських міністрів.

Таким чином, на початку знайомства з монографією, читачеві зрозуміла стратегія дослідницької роботи автора та методологія дослідження.

У першому розділі Р. Пиріг здійснив огляд теми у світлі сучасної історіографії. Справедливо відзначити, що учений ще раніше зробив вагомий внесок у дослідження історії гетьманату П. Скоропадського, науковому загалу відомі його чисельні статті та монографії з цієї теми².

Другий розділ присвячено огляду історичних джерел з теми дослідження. Розглянуто матеріали Центрального державного архіву вищих органів влади та Управління України, що до останнього часу не були опубліковані. Зокрема, це журнали засідань Ради Міністрів за період з 2 травня по 14 грудня 1918 р., які зберігаються у фонді 1064.

В третьому розділі подано загальний огляд функціонування Ради Міністрів за весь період існування Української держави.

Наступні структурні елементи монографії присвячено персоналіям *Голів урядів* (М. Сахно-Устимовичу, М. Василенко, Ф. Лизогубу та С. Гербелю), *Міністрам внутрішніх справ* (Ф. Лизогубу, І. Кістяковському та В. Рейнботу), *Міністрам юстиції* (М. Чубинському, О. Романову, А. В'язлову та В. Рейнботу), Міністру фінансів (А. Ржепецькому), *Міністрам торгівлі і промисловості* (С. Гутнику та С. Мерінгу), Міністрам шляхів сполучень

² Пиріг Р.Я. Гетьманат Павла Скоропадського: між Німеччиною і Росією / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2008. – 209 с.; Українська гетьманська держава 1918 року. Історичні нариси / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2011. – 336 с.; Діяльність Федора Лизогуба щодо організації роботи уряду Української Держави (травень – листопад 1918 р.) // Український історичний журнал. – К.: "Дієз-продукт", 2011. – №5. – С.61-80 та ін.

Reviews

(Б. Бутенко та Е. Ландсбергу), *Міністрам земельних справ* (В. Колокольцову та В. Леонтовичу), *Міністрам продовольчих справ* (Ю. Соколовському, С. Гербелю та Г. Глінці), *Військовим міністрам* (О. Рагозі, Б. Щуцькому та Б. Гернгроссу), *Морському міністру* (А. Покровському), *Міністрам освіти і мистецтва* (М. Василенко, В. Стебницькому та В. Науменко), *Міністрам ісповідань* (В. Зеньковському, О. Лотоцькому та М. Вороновичу), *Міністрам праці* (Ю. Вагнеру, М. Славинському та В. Косинському), *Міністру народного здоров'я і опікування* (В. Любинському), *Міністрам закордонних справ* (Д. Дорошенко та Г. Афанасьєву), *Державним контролерам* (Г. Афанасьєву та С. Петрову) та *Державним секретарям* (М. Гіжицькому, І. Кістяковському та С. Завадському).

Наведені персональні характеристики, в окремих випадках, значно доповнюють біографії діячів новими фактами та по-новому оцінюють їх роль у державотворчому процесі. Наприклад, оцінка роботи Г. Афанасьєва на посадах державного контролера та міністра закордонних справ є суттєвим доповненням до його політичної та загальної біографії.

Підсумовуючи, можемо зі впевненістю сказати, що українська історіографія збагатилася новим цікавим дослідженням. Монографія Р. Пирога ґрунтовно розкриває одну зі сторінок історії державотворчих процесів в Україні. Праця буде корисною всім дослідникам історії Української Держави та загалом періоду Національно-визвольних змагань в Україні 1917–1921 рр. Також, вона буде цінною для біографів діячів, які обіймали посади у Раді Міністрів Української Держави. Загалом, рекомендується всім хто цікавиться вітчизняною історією.

Юрій Капарулін (Херсон)